

I é passa 1400 i studenc e scolées te Fascia

La scola de Fascia te sie “Istitut comprenjif”, che va da la scolines fin ai trei lizeums, ten ite belèlà 1400 studenc. Na setemena dò de la provinzia de Busan che à avert i ujes de la scoles ai 5 de setember, n lunesc passà ai 12 de setember i bec fascegn e sessaben ence chi trentins é jic ite te le clasc per tor dant l’an de scola. Con chest an, desché dit, la scola fasciana à passà via la zifra torona de 1400 studenc, smaoran a respet da l’an passà de 56 tosec’.

La zifra che sauta a l’èie l’é che te la scoles autas, donca tei trei lizeums, i studenc e la studentes é 414 en dut, 109 al lizeum scientific, 143 al linguistich e 162 al lizeum artistich. Les sarà doi la prumes clasc tei doi lizeums, te chel artistich e con chest an ence tel linguistich, à dit la Sorastanta per la scoles de Fascia Mirella Florian che é a ciad de la scola da 8 egn. Recordon che la scola à ence 185 dozenc’ e 45 dependenc’.

Dantfora i bec più picoi: i é 132 chi che va a la scolines de Cianacei, Pera e Soraga. Te la scoles mesanes de Moena, Poza e Ciampedel i studenc é ruè a la zifra de 321, canche te la scoles elementeres i scolées i é anchecondi 534, desparti fora te la scoles de Vich, Poza, Moena e Cianacei. Anter la neves l’é ence che i scolées de Vich e Poza chest an i arà l met de sin prevaler del servije de mensa. I bec de Vich jirà a marena sun sotcuert de la scola e per chi de Poza la mensa

vegnirà endrezèda te la sales de l’Oratorie. Chest servije vegnirà metù a jir endena per i scolées che doura l pulmin, che vel dir chi che

stèsc più dalonc, e per entant demò doi dis en setemena, e de martesc e de jebia.

m.d.

LADINO

CIMBRO

Dar peste beratzen in pèrge ka schual, asó bi da khinnt vür in andre lentar vo dar Europa. Khennante in perikolo steatma ìantrar au pinn oarn

di Luca Zotti

Una famiglia, con bambini piccoli, attraversa un crepaccio sul ghiacciaio del Monte Bianco, senza l'utilizzo di nessuna protezione. La foto pubblicata qualche giorno fa su internet dalla guida alpina Luca Montanari è stata ripresa da molti quotidiani nazionali riaccendendo il dibattito sulla sicurezza in montagna. L'alta quota è veramente il luogo in cui ognuno può decidere di comportarsi liberamente?

Gianatar, deràndre, pinn snearoaf affon sànt von stränd atz mer? Azzarz tüat di mearastn bartnaz schaugan à malamentar, un a par ummaz bartze leng zo lacha. Eràndre bart parirn di éslndar von lânt, ma aüch lem bart nètt soin a ristschio. Ma mocht schaugung à, però, pitt

Dar pèrge iz nètt an spil

An pass mearar iz ginumma zo stiana gitöatet affon pèrge

Luca Zotti

àndre oang di sèln laüt bo da nètt vorstian ke giàn pinn tzapedje von mer au affon Spitz iz nètt daz gilaichege sachan. In pèrge mochtmen khennen, dar pèrge mage töatn di männen. Atz 26 vo agosto dar pergvüarar Gianluca Ippolito vo Courmayer hatt fotografart zboa laüt, männ un baibe, pinn jeans nà zo springga übar in an tiavar bal in ais auf affon Monte Biänko. ‘Z iz khennt vür af di hoache vo 3.375 metre, nàmp in Rifudjo Torino.

Drai tang spetar a nàüga foto bo da macht leng di hent in har iz khennt gizoaget aft internet. Disa bötta Michele Cucchi, vorsitzar von Pergschützt vo Alagna in da hoach provintz vo Vercelli, hatt abeginummp a baibe à pinn tzapedje, khurtzan pruach, kanotiara un spörtola vo stränd. Nètt però nàmp atz mer vo Liguria odar vo Sardegna, ma aft 3.300 metre obar, au affon glitschar von Monte Rosa. Ma daz peste, àntzi, daz birsarste, hatt nó gihatt zo riva. Di boch pasàrt an àndadar pergvüar, Luca Montanar, hatt abeginummp di “matitae” von an gruppo vo turistn bo da hãm gihatt detzidart zo pasàra an tage in di vrisch von Monte Bianco. Viar baibar un a männ, nà pitt ànka zboa khindar, springen vo na sait aft àndar vo a taivar bal in ais. Àgilekh az

pi anàgladar tage, a par ummaz pinn khurzan pruach o, àna a kubl, àna eppaz zo vorsichra ‘z lem. “I sogetar zo vorstiana nètt dise laüt – schraibeta dar Montanari aft soin sait Facebook- i pinn gest nà zo vüara durch an kurs vo alpinismo un bar hãm gimocht à schaugung a so baz, attavorà ünsarne oang. I pinn nètt gest guat zo stiana vest, un asò hãnne detzidart zo lazza vor a par minutr moine studentn zo giana zo reda pitt dise laüt, almeno zo macha bizzan ke zo tüana asò ristschiärtma zo stiana gitöatet. A muatar, nà zo macha a selfie pitt soine zboa khindar, khüttmar zo sbaiga un zo giana vort. I pinnmarse gihöart, asó pinne gikheart bodrum aft moi arbat àna zo vorliara àndra zait. I gloabe ke dar pèrge mocht nètt soin hërta vor alle, dar pèrge iz nètt dar plätz boda

alle mang tüan daz sèll bo sa bölln”. Aft ünsarne pèrng biar hãm khummane glitscharn, ma dar perikolo izta gilaich. Geat au affon Spitz in au sunnta vo agosto: dar bart bokhennen nètt lai laüt pin tzapedje, ma ànka famildje pitt khulummane khindar gilatt loavan ummar alumma, odar djunge bo da krablñ au pa kraütz zo macha an selfie. Zornirn zo lega a ristschio ‘z lem umbromm ma hatt khummandar khopf mocht soin eppaz bo da di laüt mochanze vorbonen zo tüana. Dar peste bege beratzen linnen in pèrge ka schual, asó bi da khinnt vür in andre lentar vo dar Europa. In Fräntschia khindar vo 8 djar bizzar girèrcht ber iz un baz tüata a pergvüarar. Lai khennate girèrcht bele magatn soin di perikole makma stian au pin oarn.

S SÈLL AS S KIMMPT GALEARNT VA KLOA’ ARAU IST DE BICHTEKET VA DE KIRCH

Glam

In valle dei Mòcheni, durante l’anno, vengono organizzati diversi pellegrinaggi, a Pinè, a Segonzano e infine a Pietralba. Sabato prossimo, la partenza è alle 3 di notte da Fierozzo per arrivare al santuario la sera.

Oa’na van bea’ne dinger as sai’n plim van doin jor, ist s glam en Gotterhear. A vòrt hõt men tschaugt der himbl ont men hõt s en pfrokt s sèll as men hõt noa’t gahòp, zobenz ont benn men hõt bail gahòp, hõt men petet. S ist gaben an vurm za hearn se nèt aloa’, za denken ber as s ist storm ont ver za hengen se en eppes as men sicht nèt. De eltern ont de òltn lait, hom galearnt, va kloa’ arau, za gea’ ka mess, lisen de beirter va de kirch ont glam as dora s toat, rift men en an schea’n plötz va rua ont vroa. Ka schual aa, hõt men gahòp, ont men hõt noa hait aa, a stunn va religion, bou kemmen galearnt de

tritt van Gotterhear. Der sunta, sait men gabet, za stea’ au en de vria ont gea’n en de kirch, lisen der pföff ont s sèll as kimmpt galesn derbail mess. Ausbende, dora, kònnnt men plèppern ont vinnen se, an schea’n ont rèchtn vurm za heiven u’ der hailege to va de boch. Dòs ist kemmen keing va kloa’ arau ont nou iaz, learnt men asou en de kinder. S glam ist stòrch en Tol ont men teat vil zòm. En merz, geat men ka Mejugorje ont durch en jor aus, geat men za vuas en an ettlena hailega platz. En moi, geat men ka Panait ont der earste sunta van leistagst, geat men ka ne Madona va de Jut. Der dritte sònsta van mu’net, geat men vort um drai de nòcht ver za kemmen ka Baisestoa’ dora, zobenz. S glam ist dós aa ont en sònsta bart er an schouber hom!

Chiara Pompermaier

MÖCHENO